

I. Укыту предметын үзләштерүнең планлаштырылган нәтижэләре.

Сыйныф: 4 “А”

Уку планы буенча татар теленнән:

Атнага: 2 сәг.

Барлыгы - 70 сәг.

Программа түбәндәге документлар нигезендә төзелде:

1. Программа: Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы. Урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә рус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укыту программасы (1 — 11 нче сыйныфлар). Төзүче – авторлары: Р.З. Хәйдәрова, Р. Л. Малафеева, Әхмәтжанова, 2017 ел.
2. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесе “Аерым предметларны тирәнтен өйрәнүче Алексеевск 2 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе”нең төп гомуми белем бирү баскычында башлангыч гомуми белем бирү программасы.
3. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесе “Аерым предметларны тирәнтен өйрәнүче Алексеевск 2 нче урта гомуми белем мәктәбе”нең 2018-2019 уку елына укыту планы (№__ педсовет протоколы, _____ 2018 ел).

Дәрәслек. Күңелле татар теле. Рус телендә башлангыч гомуми белем бирү оешмаларының 4 нче сыйныфы өчен дәреслек (татар телен өйрәнүче укучылар өчен)
Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Г.М. Әхмәтжанова, Л.Ә.Гыйниятуллина Татар теле китабы. Ике кисәктән тора. Казан. «Татармультифильм» нәшрияты, 2014 ел

Татар теле буенча планлаштырылган нәтижэләр

Планлаштырылган нәтижэләр

“Татар теле һәм әдәби уку” предметы буенча 4 нче сыйныф программасын үзләштерүнең шәхси нәтижэләре:

- татар телендә дөпүрә теле буларак ролен аңлау;
- шәхесара һәм мәдәниара аралашуда татар телен куллануга уңай караш булдыру;
- татар теленә карата ихтирамлы караш булдыру һәм аны яхшы өйрәнү телгә формалаштыру.

--Әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрлеген аңлау.

Татар телендә өйрәтүнең метапредмет (регулятив, коммуникатив, танып-белү) нәтижэләре:

- укытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра белү;
- дәрескә кирәкле уку-язу эсбапларын эзерли белү, алар белән дәрес эш итә белү;
- дәрестә эш урынын мөстәкыйль эзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү;
- әңгәмәдәшен белән аралаша белү күнекмәләрен формалаштыру;
- парларда һәм күмәк эшли белү;
- әңгәмәдәшен белән контактны башлый, дәвам итә, тәмамлый белү;
- үрнәк буенча эшли белү;
- аерым темаларга караган сорауларга җавап бирә белү;
- рәсем буенча жөмлөләр, сораулар төзи белү;
- аңлап укый белү;

- укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирү
- чагыштырып нәтижә ясый белү күнекмәләрен формалаштыру

Татар теленә өйрәтүнең предмет нәтижәләре.

1. Сөйләшү

Диалогик сөйләм. 4 нче сыйныфта дәрәс вакытының 60-70%ын сөйләшүгә өйрәнү ала. Сөйләм эшчәнлегенә бу төрә буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- сайланган эчтәлек аша әңгәмәдәшенә белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү;
- дәрәсләктә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү, программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу.

Монологик сөйләм. Сөйләм эшчәнлегенә бу төрә буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- җанлы һәм җансыз предметларны, рәсем, картина эчтәлеклеген сүрәтләп сөйли белү;
- программада күрсәтелгән темалар буенча кечкенә информация бирә белү.

2. Ишетеп аңлау (аудирование)

Аралашу өчен төп шартларның берсе – әңгәмәдәләрнең бер-берсенә сөйләмен аңлавы. 2 нче сыйныфта ишетеп аңларга өйрәтүнең бурычлары түбәндәгеләр:

- нормаль темп белән әйтелгәннең ишетү аша мәгънәсен аңларга, аңлаган турында фикер йөртәргә, аралашуда кулана беләргә өйрәтү;
- сүзләргә, сүзтәзмәләргә, җөмләләргә, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетү аша аерырга өйрәтү;
- ишетү хәтеренең күләмен үстерү.

3. Уку

Сөйләм эшчәнлегенә бу төрә буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- хәрәф-аваз системасын аера, татар теленә хас булган авазларны дәрәс әйтеп укый белү;
- дәрәсләктә уку өчен бирелгән җөмләләргә, текстларны дәрәс интонация белән укый белү;
- укыган материалның эчтәлегеннән кирәкле мәгълүматны аерып ала белү;
- кечкенә күләмле шигырьләргә яттан сөйләү;
- укыганда сүзлекләр куллана белү.

Дәрәсләктә уку техникасын үстерүгә ярдәм итә торган рифмовкалар, җырлар, рифмалаштырылган әкиятләр бирелде. Үзләштерү дәрәжәсенә карап, укытучы аларны арттыра яки киметә ала.

4. Язу

Сөйләм эшчәнлегенә бу төрә буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- татар алфавитындагы хәрәфләргә дәрәс, матур яза белү;
- дәрәс күчереп язу күнекмәләрен булдыру;
- бәйрәмнәр белән котлау язу

II. Укыту предметының эчтәлеге

Грамматик минимум

1. Исемнәрнең килеш белән төрләнешен сөйләмдә куллануны камилләштерү.
2. Тартымлы исемнәрнең күплек санда төрләнеше белән таныштыру.
3. Кушма, парлы исемнәрнең мәгънэләрен аңлап, сөйләмдә куллану.
4. Чагыштыру, артыклык дәрәжәсендәге сыйфатларның мәгънэләрен аңлап, сөйләмдә куллану.
5. Вакыт рәвешләре (бүген, иртәгә, кичә, иртән) белән таныштыру.
6. Монда, анда рәвешләрен сөйләмдә куллану.
7. Тамыр, кушма, тезмә саннар белән таныштыру.
8. Мин, син зат алмашлыкларының иялек, юнәлеш, урын-вакыт килешләрендә сөйләмдә кулланышы.
9. Кемдер, нәрсәдер алмашлыклары белән таныштыру.
10. Билгесез үткән заман хикәя фигыльне барлыкта 3 затта сөйләмдә куллану.
11. Ашыйсы килә, эчәсе килә формалары белән таныштыру.
12. Кебек бәйлеген сөйләмдә куллану.
13. Кадәр, соң – бәйлекләре белән таныштыру.
14. Ян бәйлек сүзен юнәлеш, чыгыш, урын-вакыт килешендә куллану.
15. Уйнарга яратам, уйный башлады – төзелмәләребелән таныштыру.

Орфоэпик һәм орфографик минимум.

1. Сүз басымы. Аны дәрәс куя белүгә ирешү, рус сүзләре белән чагыштырып күрсәтү. Басымлы ижекләрен һәм сүзләрен дәрәс уку һәм матур язу күнекмәләре булдыру.
2. Басымның үзенчәлекле очракларын белү.
3. Сингармонизм законының асылын гамәли үзләштерү.
4. Жәмлә ахырында нокта, сорау яки өндәү билгеләрен куеп, язу күнекмәләрен гомумиләштерү.

III. Төп уку эшчэнлеге төрлөре күрсәтелгән тематик планлаштыру

№	Өйрәнелә торган бүлек, уку материалының темасы	Уку эшчэнлеге төрлөре	Үткәру вакыты	
			Планлашт ырылган	Факт буенча
1.	Яңа уку елы котлы булсын!	Тартым кушымчаларында к-г, б-п чиратлашуы. Аваз-хәреф мөнәсәбәтләрә. Транскрипция билгеләрә. Уку – язу әсбапларының дәрәс язылышы.	3.09	
2.	Уку – язу әсбаплары	-мы/- ме сорау кисәкчәләрән үзләштерү. Тиешлә кушымчалар ялгап сорауларга жавап бирү. Жәмләәхырынданокта, сорауякиөндәүбилгеләрән куеп, язу күнекмәләрәнгомумиләштерү.	7.09	
3.	Уку – язу әсбаплары	Мин, синзаталмашлыкларының иялек, юнәләш, урын-вакыткиләшләрәндәсөйләмдәкулланышы.	10.09	
4.	Яңа уку елына әзерлек	Сан + исем конструкциясен дәрәс куллану. Лексик берәмлекләрән дәрәс язу күнекмәләрән ныгыту	12.09	
5.	Яңа уку елына әзерлек Кереш контроль эш.	Кереш контроль эш. Исемнәрән тартым белән төрләнәшә турында төшәнчә бирү. Тартымлы исемнәрән сөйләмдә куллана белү	17.09	
6.	Хаталар өстендә эш. Х.Гардановның «К» хәрефән беләгез, «К»ны дәрәс әйтәгез» шигырендәгә лексик – грамматик материал. Татар алфавиты.	Татар алфавитында сузык һәм тартык авазларның биреләшә. Хәреф-аваз системасына анализ ясыый белү. Татар теләнәң үзәнчәлеклә авазларын аера белү (кь, гь, ж, н, һ, ч, һәмзә авазлары)	21.09	
7.	Киң әйтәләшлә, тар әйтәләшлә о, ы, э авазлары	Алдагы сыйныфта үтелгән грамматик	24.09	

		материалны искә төшерү. Үтелгән кагыйдәләрне куллана белү О, ы, э хәрефләренен ике авазга билге булып йөрүе. Алынма сүзләренен сөйләмдә дәрәс әйтәлешә		
8.	1-10 га кадәр һәм дистә саннары.	Сан һәм аның төркемчәләре турында төшенчә бирү. Сан төркемчәләрен сөйләмдә дәрәс куллану	28.09	
9.	Б.Рәхмәтнең «Эш урыны» хикәясендәге лексик – грамматик материал	<i>Чөнки, шуңа</i> күрә теркәгечләрен кушма жөмләдә куллану	1.10	
10.	Минем эш урыным	Вақыт берәмлекләре белән танышу. Вақытны әйтә белү	5.10	
11.	Кабатлау-йомгаклау дәрәсе	<i>Кичә, башта, аннан соң, озак</i> рәвешләрен язуда куллану. Жөмләдә дәрәс куллана белү	8.10	
12.	Туган як табигате.	Грамматик кагыйдәләрне кабатлау. Үткән заман хикәя фигыльнең юклык формасын белдерү чараларын кабатлау	12.10	
13.	Нәрсә ул табигать?	Кая? Кайда? Кайдан? сорауларының жөмләдә кулланылышы. Тиешле кушымчалар ялгап сорауларга җавап бирү	15.10	
14.	Көзгә табигать. Контроль эш	Төшем килешендәге исемнәрне сөйләмдә ныгыту. Кемне? Нәрсәне? сорауларын үзләштерү.	19.10	
15.	Хаталар өстендә эш. һава торышы	Кушма, парлы исемнәрнең мәгънәләрен аңлап, сөйләмдә куллану. Төшем килешә соравын кулланып жөмләләр төзи белү	22.10	
16.	Кошлар безнең дусларыбыз.	. Чөнки, шуңа күрә теркәгечләре	26.10	

17.	Г.Лотфиның “Песнәк белән Әнисә” хикәясендәге лексик – грамматик материал	Яңа сүзләрне куллану	29.10	
18	Канатлы дуслар. Алар ниндиләр?	Йорт, кыргыз хайваннарын исемнәрен атып, аларны сурәтле белү.	9.11	
19.	Йорт һәм кыргыз хайваннар	Керпе турында сөйле белү. Диалогны сәхнәләштерү.	12.11	
20	Тиен турында сөйләшү	Хикәя төзү күнекмәләрен камилләштерү. Сүз тәртибен дәрәс кулланып жәмләләр төзеп сөйләү.	16.11	
21	Без табигатне саклайбыз.	Кышкы табигатне сөйле белү	19.11	
22	Йорт һәм кыргыз хайваннарын кабатлау	“Кышкы уеннар” темасы буенча ситуатив күнегүләр эшләү. Актив үзләштерелгән лексик берәмлекләрен камилләштерү	23.11	
23	Кыш билгеләре	Яңа ел бәйрәме турында сөйләшү	26.11	
24	Кыш билгеләре һава торышын	Кай төшең авыртканын әйтә белү. Нәрсә кигәннең әйтә белү.	30.11	
25	Г. Бакирның “Кышкы уеннар” хикәясендәге лексик – грамматик материал	Кая? Кайда?, Кайдан? Сорауларына җавап бирү	3.12	
26	Кар бабай ясайбыз.	Образларга бәя бирә белү. Бергә уйнау турында сөйләшү.	7.12	
27	Яңа ел бәйрәме	Уенга, шугалакка чакыра белү.	10.12	
28	“Кышкы уеннар” темасын кабатлау.	Гомумиләштереп кабатлау	14.12	
29	“Минем дустым” темасына сөйләшү. Контроль эш	Диалоглар төзү, төшеп калган репликалар кую	17.12	
30	Дуслар белән күңелле . Хаталар өстендә эш	Тартымлы исемнәрен күңлек санда төрләнеше белән таныштыру. Тартым кушымчаларын дәрәс куллана белү	21.12	
31	. Дуслар белән күңелле	Белемнәрен тикшерү	24.12	
32	Г. Бәшировның “Сылтау хикәясендәге лексик – грамматик материал . хикәясе	Тартымлы исемнәрен күңлек санда төрләнеше белән	11.01	

	Чын дусмы?	таныштыру.Тартым кушымчаларын дөрес куллана белү		
33	Әти-эниләрнең прфессиясе	Әти-эниләрнең прфессиясе	14.01	
34	Әти-эниләрнең прфессиясе	Сүз ясагыч - <i>чы/ -че</i> кушымчасын үзләштерү	18..01	
35	И. Туктарның “Алма” хикәясендәге лексик – грамматик материал .	Орфографик, грамматик дөрес язу күнекмәләрен һәм бәйләнешле сөйләм телен үстерү	21.01	
36	И. Туктарның “Алма” хикәясендәге .Без хикәя язабыз	Сорау алмашлыклары булган жөмлөләрне дөрес тәржемә итү	25.01	
37	“Минем дусларым” темасы буенча Кабатлау-йомгаклау дәресе	“Минем дусларым” темасы буенча ситуатив күнегүләр эшләү. Өйрәнелгән яңа лексиканы активлаштыру	28.01	
38	Минем дүрт аяклы дустым бар	Үтелгән грамматик берәмлекләрне активлаштыру Язуда актив куллану	1.02	
39	Р Мингалимнең “Дөньяда бер эт бар иде” шигырендәге лексик, грамматик материал	Теркәгечләр белән жөмлөләр төзү	4.02	
40	Р Мингалимнең “Дөньяда бер эт бар иде” .Малай нинди ялгышлык эшләде.	Шигырьнең эчтәлеге буенча хикәя язу Өйрәнгән грамматик структураларны дөрес куллану	8.02	
41	Г. Мөхәмәтшин. “Ак песи” хикәясендәге лексик, грамматик материал	Теләк белдерү формаларын үзләштерү	11.2	
42	Г. Мөхәмәтшин. “Ак песи” хикәясендәге лексик, грамматик материал	–сыз/ -сез аффиксларын үзләштерү. –сыз/ -сез аффикслы сүзләрне дөрес тәржемә итү	15.2	
43	<i>Яз билгеләре.</i>	Лексик –грамматик материалны ныгыту.Жөмлөдә дөрес куллана белү	18.02	
44	Яз билгеләре	<i>Бүе</i> бәйлек сүзен жөмлө төзүдә куллана белү	21.02	
45	Лев Толстойның “Әби белән онык” хикәясендәге лексик, грамматик материал.	. Сүз тәртибен дөрес кулланып жөмлөләр төзү	22.02	

46	Лев Толстойның “Әби белән онык” хикәясе. Мин өйдә булышам	Өй хезмәте турында сөйли, сөйләшә белү. Билгесез үткән заман хикәя фигуралары сөйләмдә куллана белү	25.02	
47	Әниләр бәйрәме	Үрнәк буенча эшләү. 8 нче март бәйрәме белән котлау яз. Котлау яз күнекмәләрен мөстәкыйль куллана белү	1.03	
48	Язгы бәйрәмнәр” темасы буенча кабатлау.	Алган белемнәрне мөстәкыйль куллана белү	4.03	
49	Контроль эш. Язгы бәйрәмнәр” темасы буенча	Белемнәрне тикшерү	8.03	
50	Хаталар өстендә эш. В. Осееваның “Дүрт кыз” хикәясе	Билгесез үткән заман фигуралар кушымчаларын жөмлөдә дәрәс куллана белү	11.03	
51	В. Осееваның “Дүрт кыз” хикәясе . Ничек әдәпле сорарга?	Үтенечне белдерү формаларын үзләштерү	15.03	
52	Ярдәм сорыйбыз	Үтенечне белдерү формаларын үзләштерү	18.03	
53	“Язгы бәйрәмнәр” темасы буенча кабатлау йомгаклау дәрәсе	“Яз килә” темасына ситуатив күнегүләр эшләү. Өйрәнелгән лексик, грамматик материалның үзләштерелү дәрәжәсен тикшерү	22.03	
54	Минем Ватаным – Россия.	Алган белемнәрне мөстәкыйль куллана белү	1.04	
55	Татарстанның дәүләт символлары		5.04	
56	Казан – Татарстанның башкаласы	Ялгызлык исемнәрнең язылышын истә калдыру	8.04	
57	Казан – Татарстанның башкаласы		12.04	
58	“Татарстан шәһәрләре	Алган белемнәрне мөстәкыйль куллана белү	5.04	
59	Татарстан шәһәрләре		19.04	
60	Кабатлау-йомгаклау дәрәсе	Актив үзләштерелгән лексик берәмлекләрен дәрәс яз, сөйләмдә куллану күнекмәләрен ныгыту	22.04	
61	Ш. Галиев.	Яңа лексик берәмлекләр	26.04	

	“Жэйге болында” шигырендөге лексик – грамматик материал.	үзлөштөрү		
62	Жэйге табигать	1-4 сыйныфларда өйрөнгөн лексик-грамматик материалның үзлөштөрү дәрәжәсен тикшерү	29.04	
63	Жиләктә	Өйрөнгөн грамматик структураларны дәрәжә куллану	3.0 5	
64	“Шүрәле” әкиятендөге лексик – грамматик материал.	Актив үзлөштөрү берәмлекләрне дәрәжә язу, сөйлөмдө куллану күнөкмөлөрөн ныгыту	6.05	
65	Еллык йомгаклау контроль эше	Өйрөнгөн лексик, грамматик материалның үзлөштөрү дәрәжәсен тикшерү	10.05	
66	Хаталар өстендә эш. Жэйге ял	“Минем туган илем” темасына ситуатив күнөгүлөр эшлөү.	13.05	
67	Жэйге ял.	“Чәчәкле жэй, ямьле жэй” темасына ситуатив күнөгүлөр эшлөү. Өйрөнгөн лексик, грамматик материалның үзлөштөрү дәрәжәсен тикшерү	17.05	
68	Ел буена үткәннөрне кабатлау	Чәчәкле жэй, ямьле жэй” темасына ситуатив күнөгүлөр эшлөү. Өйрөнгөн лексик, грамматик материалның үзлөштөрү дәрәжәсен тикшерү	20.05	
69	Ел буена үткәннөрне кабатлау	Өйрөнгөн лексик, грамматик материалның үзлөштөрү дәрәжәсен тикшерү	24.05	
70	Ел буена үткәннөрне кабатлау. Өмгаклау дәрәжә	Өйрөнгөн лексик, грамматик материалның үзлөштөрү дәрәжәсен кабатлау	30.05	